

NIZOZEMSKO

A AKTUÁLNÍ VÝVOJ V OBLASTI POTÍRÁNÍ KRIMINALITY NENÍ „NIZOZEMSKÁ CESTA“ A APLIKACE EFQM UŽ MINULOSTÍ?

V souvislosti se studiem boje Nizozemska proti terorismu (cvičení, „public awareness“, radikalizace muslimů) dospěl odbor bezpečnostní politiky MV k následujícím obecněji platným zjištěním, o která je vhodné se podělit.

Na přelomu tisíciletí zahájená vládní strategie, nazvaná Směrem k bezpečnější společnosti (Towards a More Secure Society), začala být po posledních volbách a v zrcadle nepokojů po zabití režiséra van Gogha radikálně přehodnocována. Její rozpracování pro roky 2004–2007 (tj. do příštích voleb) obsahuje obraty ještě donedávna nemyslitelné, které by byly ještě na počátku roku 2004 označeny za populistické a extremistické.

Některá zjištění nás v České republice nutí poopravit určité názory o tom, jak to v Nizozemsku funguje, resp. co se osvědčilo, co je tamní veřejností pozitivně hodnoceno a podobně.

Bylo konstatováno, že míra zločinů, jako jsou loupeže, násilná trestná činnost obecně, vandalismus, narušování veřejného pořádku a tzv. „protispoločenské chování“, je neúnosná a znamená pro společnost značné materiální a psychologické náklady. Výslovně je v rozpracování zmíněno, že – ve srovnání se zbytkem Evropy – „liberál-

ní“ rámec pro výskyt fenoménů prostituce a „coffee-shops“ (drogy) na sebe nabaluje další kriminální či pololegální aktivity. Je proto třeba důsledněji přikročit k vynucování dodržování určitých pravidel, nutných pro získání licence k provozování prostituce či coffee-shopů.

Současný stav (který byl České republice dáván svého času za vzor), kdy policejní složka může vyhodnotit konkrétní hlášení o spáchání trestného činu za „nehodné další aktivity“, se stal předmětem kritiky. Veřejnost špatně snáší stav, kdy je ročně zhruba 80 000 hlášení o spáchání či o důvodném podezření ze spáchání trestného činu uloženo ad acta bez jakýchkoli procesních úkonů. Nedostatek policistů, soudců, vězeňských kapacit – to už nesmí být užíváno jako omluva či výmluva pro nečinnost. Konkrétně viditelná pochůzková činnost je nyní prioritou.

Justice musí zrychlit vyřizování případů a „stlačit skluz“ nejméně o 40 000 čísel jednacích. Zakládání ad acta je třeba minimalizovat. Je třeba vyvinout tlak, aby byl případ uzavřen do šesti měsíců od jeho předání policií státnímu zástupci. Ač dosud byla na tapetě spíše policie, je třeba medializovat průtahy způsobené právě justicí.

Otázkou je rovněž, jak vykázat úspěch. Země, která Českou republiku učila o tom, že hodnocení policejní práce nemůže být založeno na čárkování nebo tvrdých datech, ale na spokojenosti veřejnosti, nyní sama přistupuje k takovým krokům, jako je deklarování nutnosti snížit nápad trestné činnosti v oblasti narušování veřejného

pořádku o 20 až 25 % v roce 2006 ve srovnání s rokem 2005.

Protispoločenské chování je třeba dusit v zárodku a rezolutně. To je cíleno do nemalé míry na mladistvé přestupníky. Rychlá represe se může ukázat jako neefektivnější prevence jejich dalšího závadového jednání po zbytek života. Další skupinou, která zakusí odstrašující tresty, budou recidivisté.

Jak se policie a bezpečnostní komunita vůbec s výše uvedeným zadáním konkrétně vypořádá?

- Pro specifické druhy pachatelů budou vytvořeny specifické přístupy. Konkrétně „systematičtí recidivisté“ budou i po propuštění více a déle bedlivě sledováni kurátory.
- Dále se bude rozvíjet síť „kuratelního dozoru“ nad mladistvými delikventy na svobodě, jejichž počet v zemi je asi 30 000 (odhad pro rok 2006).
- Výsledky (spokojenost veřejnosti, ale i „tvrdá data“) je třeba co nejčastěji vyhodnocovat, a to jak na celostátní, tak na regionální i obecní úrovni.
- Bude omezena volnost policistů při rozhodování v postupu při řešení trestního případu. Pravidla pro to, proč se policie bude, nebo nebude zabývat konkrétním případem, a to, jak bude při své práci postupovat, budou rámcově jasná a srozumitelná i laikům.
- Do boje proti kriminalitě je třeba zapojit všechny složky společnosti: vládní úroveň, regiony (provincie), obce, jednotlivce, soukromé subjekty.
- Podniknuty budou kroky jak pro hlubší zapojení nevládního neziskového sektoru, tak i soukromých firem, jejichž aktivity se vztahují k bezpečnostní oblasti (výzkumné ústavy, pojišťovny, výroba prostředků pasivní ochrany majetku, možnosti sponzoringu policejních stanic fungujících v místě sídla provozovny atd.).
- Odstranit zbytečně tříštěné funkce a překrývání aktivit. Zkvalitnit je třeba vzájemnou komunikaci mezi zainteresovanými aktéry. Zvážit je třeba možnosti redislukace sil a přeskupení prostředků.
- Policii je třeba zbavit administrativní práce tak, aby se mohla více věnovat pochůzkové činnosti a vyšetřování.
- Pro bezpečnostní využití je třeba maximálně využívat nejnovějších poznatků vědy a techniky (výslovně jsou zmíněny kamerové systémy).

Oldřich KRULÍK